

seria
BEZDROŻA
CLASSIC

Bezdroża

Bułgaria

Pejzaż słońcem pisany

ERGO
HESTIA®

Ubezpieczenie
w podróży

10 ZASAD

ODPOWIEDZIALNEGO PODRÓŻOWANIA

PODRÓŻUJ ODPOWIEDZIALNIE – DBAJ O ŚRODOWISKO
I DZIEDZICTWO KULTUROWE KRAJÓW I REGIONÓW, KTÓRE ZWIEDZASZ

1

Zaplanuj swoją podróż
i przygotuj się do niej.

2

Naucz się choćby kilku słów i zwrotów
w języku kraju czy regionu, który odwiedzasz.

3

Kupuj lokalne
produkty i pamiątki.

4

Korzystaj z usług miejscowych
ludzi, tak by jak najwięcej
Twoich wydatków wspierało
lokalną gospodarkę.

5

Kosztuj miejscowej kuchni,
kupuj sezonowe produkty
spożywcze na targach
i jarmarkach.

6

Szanuj mieszkańców, ich kulturę
i tradycję, staraj się nie zwracać
na siebie uwagi strojem
i zachowaniem zupełnie
odmiennym od miejscowych
zwyczajów, proś o zgodę, gdy
chcesz zrobić komuś zdjęcie.

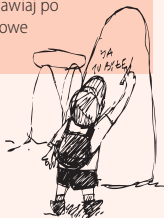
7

Nie zostawiaj po sobie śmieci,
szczególnie w miejscach cennych
przyrodniczo i parkach narodowych.

8

Dbaj o dziedzictwo kulturowe, nie zostawiaj po
sobie śladu, zwiedzając obiekty zabytkowe
i stanowiska archeologiczne.

9

Korzystaj z ekologicznych
środków transportu
i komunikacji publicznej.

10

Podróżuj aktywnie i poznawczo!

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to!
- Nasza społeczność

Robert Sendek

Bułgaria

Pejzaż słońcem pisany

© Sandro / Shutterstock.com

*(...) Gdy zapytają, gdzie ta piękna
Ziemia najbardziej na świecie miła?
Powiem, gdzie biały Dunaj falę
rozlewa, gdzie Czarne Morze
Od wschodu burzy się zuchwale,
To znów przybiera w jasne zorze;
Tam gdzie się pyszni w swojej dumie
Stara Płanina na wyżynie
I gdzie Marica cicho szumi
Po trackiej tocząc się równinie.*

fragment wiersza I. Wazowa
Gdzie jest Bułgaria?
przekł. J. Zagórski

Kup książkę

Poleć książkę

Niezbędnik turysty

zawsze pod ręką

Godło Bułgarii

Flaga Bułgarii

Ważne telefony

Numer alarmowy: ☎ 112
Pogotowie ratunkowe: ☎ 150
Policja: ☎ 166
Straż pożarna: ☎ 160
Pomoc drogowa: ☎ 146

Numery kierunkowe

Do Polski: ☎ 0048 (+48)
Do Bułgarii: ☎ 00359 (+420)

Przydatne języki

Urzednicy i personel raczej nie mówią po angielsku. Bardziej użyteczny staje się częstokroć język niemiecki, a pomocny może okazać się język rosyjski, często rozumiany przez Bułgarów.

Kup książkę

Polskie placówki dyplomatyczne w Bułgarii

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Sofii

ul. Chan Krum 46; ☎ +359 2 9872610, 9872660, 9872939;
📧 www.sofia.msz.gov.pl

Wydział Konsularny Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Sofii

ul. Chan Krum 46;
☎ +359 2 9872610, 9872660, 9818545;
📧 sofia.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Sofii

ul. Weslec 12;
☎ +359 2 9872159, 9815744;
📧 <http://institutpolski.org>

Przykładowe ceny

Dwójka w hotelu: ok. 60 lw
Obiad w restauracji: 10–15 lw
Kawa espresso: ok. 1 lw
Piwo: 1–2 lw
Wino: 2–3 lw
Znaczek na list: 0,50–1 lw
Taxi: 0,30–0,60 lw/km
Toaleta: ok. 0,50 lw
Internet 1 godz.: 2 lw

Przelicznik walut

1 BGN = PLN
10 PLN = BGN
10 BGN = EUR
1 EUR = BGN
10 BGN = USD
1 USD = BGN

Strefa czasowa

Czas lokalny w Bułgarii = czas polski + 1 godzina:
- UTC +2 (czas zimowy)
- UTC +3 (czas letni)

Toalety

Toalety publiczne to niekiedy toalety tureckie, czyli z otworem umieszczonym w podłodze. Oznaczone literką *Ж* lub tabliczką z napisem *женѝ* przeznaczone są dla kobiet, a *М* lub *мъже* – dla mężczyzn. Toalety publiczne są płatne (ok. 0,5 lw) i dość często nie sprawiają dobrego wrażenia.

Poleć książkę

Zagrożenia

Bulgaria jest bezpiecznym krajem, wystarczy więc kierować się zdrowym rozsądkiem i m.in.:

- nie obnosić się z zasobnością portfela;
- nocą unikać podejrzanych uliczek i knajp;
- nie kąpać się w miejscach, gdzie jest to zabronione.

Przepisy drogowe

- Dopuszczalne prędkości: w terenie zabudowanym 50 km/godz., poza terenem zabudowanym 90 km/h, na autostradzie 130 km/godz.
- Dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi: 0,5‰ alkoholu.
- Wymagane wyposażenie samochodu: apteczka, trójkąt ostrzegawczy, gaśnica i kamizelka odblaskowa.

Godziny otwarcia obiektów

Urzędy i banki: pn.–pt. 9.00–17.00

Poczta: pn.–pt. 7.00–19.00

Sklepy spożywcze: pn.–pt. 8.00–20.00

Sklepy odzieżowe: pn.–pt. 10.00–19.00

Często mylone gesty i zwroty

- Kiwanie głową w Polsce oznaczające „tak” w Bułgarii oznacza „nie”. Jednak wielu Bułgarów stosuje oba systemy, w zależności od nastroju.
- Bułgarskie *godina* to nie ‘godzina’, lecz ‘rok’.
- *Bulka* to nie rodzaj pieczywa, a ‘naręczona’.
- *Zapomnia* nie znaczy ‘zapomnieć, ale ‘zapamiętać’.
- *Kurcze*, to bardzo wulgarnie ‘penis’.
- *Czasownik* to ‘zegarek’.

Turystyczny savoir-vivre

- Każdy, nawet niezapowiadany gość często jest zapraszany do domu, a w porze posiłków zaprasza się go do wspólnego stołu; odmowa uznawana jest za afront.
- Wchodząc do czyjegoś domu, należy zdjąć buty.
- Przychodząc do kogoś z wizytą, najlepiej przynieść gospodarzom upominek, np. słodycze. Należy go wręczyć dopiero przy wyjściu.

Przydatne zwroty

Proszę – Моля [mòlija]

Dziękuję – Благодаря [blagodarìja]

Przepraszam – Извинете [izwinète]

Dzień dobry – Добро утро [dobro ùtro]

Do widzenia – До виждане [do wiždane]

Dobry wieczór – Добър вечер [dobŭr weczèr]

Dobranoc – Дека нощ [lèka noszt]

Nie rozumiem – Не разбирам [nerazbiram]

Jestem z Polski – От Полша съм [ot Pòłsza sym]

Mam na imię – Казвам се [kázvam se]

Wejście – Вход [wchod]

Wyjście – Изход [izchod]

Otwarte – Отворено [otwòreno]

Zamknięte – Затворено [zatwòreno]

1 – Един [edìn]

2 – Два [dwa]

3 – Три [tri]

4 – Четири [czètìiri]

5 – Пет [pet]

6 – Шест [szest]

7 – Седем [sèdm]

8 – Осем [òsem]

9 – Девет [dèwet]

10 – Десет [dèset]

100 – Сто [sto]

1000 – Хиляда [chiliàda]

Kup książkę

Poleć książkę

Propozycje dla rodzin z dziećmi

- Nesebyr – aquapark Paradise
- Słoneczny Brzeg – aquapark Action, park rozrywki
- Primorsko – aquapark Aqualand
- Sozopol – rejs jachtem „Big Baba”, rejs połączony z łowieniem ryb statkiem „Val-nobor”
- Warna – delfinarium, tor kartingowy (największy w Bułgarii), lunapark
- Złote Piaski – aquapark Aquapolis, szkoły nurkowania (Deep Blue, Harry’s Dive Center)
- Borowec – kurort narciarski
- Pamporowo – kurort narciarski
- Płowdiw – kolejka turystyczna wyruszająca ze wzgórza Ozendem
- Bełczin k. Samokowa – park sportu i rozrywki Bełczinski Bani
- Smolian – największe w Bułgarii planetarium
- Bełogradczik – off road jeep safari (przejażdżka jeepem Land Rover Discovery po drogach i bezdrożach Zachodniej Starej Płaniny)
- Ruse – turystyczne rejsy po Dunaju
- Oriachowo-Czerwen Briag – kolejka wąskotorowa
- Kabijuk k. Szumenu – stadnina koni wraz z jedynym w Bułgarii Muzeum Koni
- Gabrowo – interaktywne Muzeum Satyry i Humoru
- Bużłudża k. Kazanłyku – mistyczny kompleks Bużłudża (pomnik „Dom Partii”)
- Owosztnik k. Kazanłyku – aquapark Waterland
- Devetaki k. Łoweczu – jedna z największych i najatrakcyjniejszych jaskiń w Bułgarii
- Sliwen – gorące źródła termalne z kompleksem basenów
- Dobriniszte-Septemwri – kolejka wąskotorowa

Jeśli lubisz plażowanie i morskie kąpiele...

...koniecznie odwiedź:

- Złote Piaski – najpopularniejszy kurort w Bułgarii (s. 453)
- Słoneczny Brzeg – największy kurort w Bułgarii (s. 436)
- Albanę – jedną z najlepszych plaż w Bułgarii (s. 402)
- Bałczik – zaciszny kurort leżący nad zatoką (s. 405)
- Carewo – kurort na dwóch półwyspach (s. 415)
- Kiten – spokojną plażę Atliman (s. 420)
- Primorsko – były socjalistyczny kurort dla młodzieży (s. 434)

Jeśli lubisz zamki i twierdze...

...koniecznie odwiedź:

- położoną na wzgórzu twierdzę Szumeńską (s. 392)
- wykutą w skale twierdzę w Bełogradcziku (s. 320)
- twierdzę Asena w Asenowgradzie (s. 176)
- wzgórze Carewec w Wielkim Tyrnowie (s. 307)
- twierdzę Baba Wida w Widyniu (s. 358)
- turecką twierdzę obronną Medzidi Tabija w Silistrze (s. 387)
- tracką twierdzę na malowniczym przylądku Kaliakra (s. 420)

Jeśli lubisz cerkwie i monastery...

...koniecznie odwiedź:

- Riłski Monastyr (s. 152)
- Bazylikę św. Zofii i sobór św. Aleksandra Newskiego w Sofii (s. 92, 93)
- Monaster Zemeński (s. 172)
- Monaster Baczkowski (s. 191)
- Monaster Łopuszański (s. 329)
- Monaster Trojański (s. 302)
- Cerkiew św. św. Cyryla i Metodego w Sozopolu (s. 437)

Zobacz koniecznie

1 Sofia

Stolica Bułgarii ma wspaniałe zabytki, których historia sięga schyłku starożytności. Wyróżniają się obiekty sakralne: bazylika św. Zofii i sobór św. Aleksandra Newskiego. W centrum jest mnóstwo restauracji i knajpek, w których można raczyć się świetnym bułgarskim winem. Więcej zob. s. 87.

© Emiliya Docheva / Shutterstock.com

Sobór św. Aleksandra Newskiego

Kup książkę

Poleć książkę

Krajobraz Pirinu

2 Pirin

Pirin to jedno z najdzikszych w Europie pasm górskich. Najwyższym szczytem jest Wichren (2914 m n.p.m.). Niezatluczone szlaki pozwalają przemierzać skaliste turnie, porośnięte lasami świerkowymi, jodłowe zbocza i czyste jeziora. W tych górach znajduje się też najśłynniejszy bułgarski ośrodek narciarski – Bansko. Więcej zob. s. 116.

3 Melnik

Melnik to miasto muzeum, w którym 96 budynków uznano za zabytki przeszłości. Przypominające twierdze domy na pirińskich stokach, stare kościoły, malutkie uliczki i otaczające Melnik góry – to wszystko nadaje miastu niepowtarzalnego klimatu. Więcej zob. s. 141.

Widok na Melnik

© Plamen / Shutterstock.com

Rilski Monastyr - zabytek z listy UNESCO

4 **Rilski Monastyr**
Wpisany na listę UNESCO Rilski Monastyr to najważniejszy i najsłynniejszy zabytek Bułgarii. Dla samych Bułgarów jest narodową świętością. Pokryte freskami ściany głównej cerkwi, jej kopiała i białe mury monasteru na tle wspaniałych górskich szczytów wyglądają niemal baśniowo. Więcej zob. s. 152.

Kup książkę

Poleć książkę

© Stepan Jeleek / Shutterstock.com

Na szlakach Riły

5 Riła

Jedno z najczęściej odwiedzanych przez turystów pasm górskich w Bułgarii. Riła, dzięki szczytowi Musala (2925 m n.p.m.), jest najwyższym masywem Półwyspu Bałkańskiego. Góry o typowo alpejskim charakterze zachwycają swoimi ostrymi szczytami, stromymi zboczami i ponad 180 jeziorami występującymi powyżej 2200 m n.p.m. Więcej zob. s. 156.

© S.Sokolov / Shutterstock.com

Alpejski charakter Riły

Kup książkę

Poleć książkę

Zwiedzanie Bułgarii

Rozdział ten zawiera informacje przydatne podczas podróżowania po Bułgarii. Kraj podzielono na regiony historyczno-geograficzne. Poszczególne miejscowości w wydzielonych regionach zostały ułożone alfabetycznie.

Opis każdego regionu poprzedzono mapą z zaznaczonymi miastami, które uwzględniono w przewodniku, oraz najcenniejszymi zabytkami. Nazwy miast, których plany znajdują się w książce, umieszczono w ramce wraz z odsyłaczami do odpowiedniej strony. W każdym regionie szczegółowo przedstawiono atrakcje wielu miast bułgarskich: muzea, galerie, cerkwie, meczety itp. Dodatkowo przybliżono historię ciekawszych miejsc,

a część informacji dotyczy wybitnych postaci i ważnych wydarzeń, bez znajomości których trudno byłoby zrozumieć dzieje Bułgarii. Znaczną część rozdziału zajmują informacje praktyczne: adresy i telefony ważniejszych instytucji, informacje dotyczące noclegów, zaopatrzenia, pomocy medycznej, komunikacji itp. Przy opisach większych miast dodatkowo podano możliwości zwiedzenia ciekawszych obiektów w okolicy. Uzupełnieniem informacji krajoznawczych są zwięzłe opisy najciekawszych pasm górskich Bułgarii. W ich ramach przedstawiono propozycje wycieczek, pozwalających zwiedzić najbardziej atrakcyjne zakątki górskiego interioru.

Kup książkę

Poleć książkę

Sofia i okolice

 1 mln 270 tys.

Sofia (София), stolica i największe miasto Bułgarii, ma bardzo długą i barwną historię, wspaniałe zabytki, których powstanie sięga schyłku starożytności, piękne centrum z mnóstwem klubów i knajpek, gdzie można spróbować specjałów kuchni bułgarskiej czy napić się wyśmienitego, a niedrogiego wina.

Bułgarska stolica leży w Kotlinie Sofijskiej, w zachodniej części kraju, zaledwie 55 km od granicy z Serbią.

Miasto co krok potrafi zaskakiwać coraz to nowym, nieznanym widokiem – szerokie, reprezentacyjne ulice, po których przemykają czarne, rządowe limuzyny sąsiadują z ciasnymi uliczkami, gdzie wprost ze straganów sprzedawane są świeże warzywa i owoce. Niedaleko ogromnego domu towarowego, w samym centrum miasta, w przejściu podziemnym przycupnęła malutka średniowieczna cerkiewka. Przed wejściem do Pałacu Prezydenckiego gwardia karnie zmienia wartę, po drugiej stronie budynku brodaty mnich, trzymając w ręku niewielką ikonę, śpiewem prosi przechodniów o wsparcie, obok niego na rozłożonym stole dwie świnki morskie, którymi opiekuje się jakieś cygańskie dziecko, przepowiadają przyszłość... ciągnąc losy. Sofia jest dużym miastem i ma różne oblicza. Warto jednak zatrzymać się tu nieco dłużej, aby odkryć miejsca niezapomniane, w których czas zatrzymał się wieki temu.

- **Bazylika św. Zofii** (s. 93) – starożytna świątynia powstała między IV a VI w. n.e.
- **Bojana** (s. 101) – cerkiew św. Pantelejmona (zabytek UNESCO)
- **Czarny Meczet** (s. 94) – dziś cerkiew św.św. Siedmiu Apostołów Słowiańskich
- **Dragalewci** (s. 102) – monaster z XIV w.
- **Sobór św. Aleksandra Newskiego** (s. 92) – imponujący zbiór ikon

Kup książkę

Poleć książkę

Historia

Sofia ma bardzo długą historię, jej mieszkańcy szczerzą się, że należy do najstarszych stolic Europy. W ścisłym centrum miasta po dziś dzień archeolodzy prowadzą wykopaliska, odkrywają ślady neolitycznych osad, a także pozostałości z epok kamienia i brązu. Uważa się, że powodem tak wczesnego osadnictwa na tych terenach jest obecność ciepłych wód mineralnych, w które obfituje cała Kotlina Sofijska.

Pierwsze trackie plemiona zamieszkujące te tereny zwały siebie Serdami. Stąd także wywodzi się pierwsza, starożytna nazwa miasta – *Serdica*. Na krótko, w IV w. p.n.e., miasto dostało się we władanie Filipa Macedońskiego i jego syna, Aleksandra Wielkiego. Rzymianie zdobyli *Serdicę* dopiero w 29 r. n.e., by wkrótce potem podnieść ją do rangi centrum okręgu administracyjnego. Miasto, od czasów cesarza Trajana (98–117 n.e.) pod zmienioną nazwą – *Ulpia Serdica*, szybko się rozrastało. Rozbudowywali je kolejni rzymscy administratorzy. *Serdica* była ulubioną siedzibą cesarza Konstantyna Wielkiego, który nawet rozważał możliwość przeniesienia tutaj stolicy imperium. Jednak korzystniejsze położenie geograficzne Konstantynopola, nad brzegami morskimi, wpłynęło na decyzję cesarza o ulokowaniu tam właśnie stolicy. Miasto pozostawało w granicach imperium wschodniorzymskiego, a później bizantyjskiego do początków IX w. W 809 r. *Serdicę* zdobyły wojska chana Kruma (803–814). Zamieszkiwali je wówczas w większości Słowianie, którzy tracką nazwę *Serdica* zniekształcili w rodzimy *Sredec* (nazwa etymologicznie związana z polskim „środkiem”).

Bizantyjczycy na nowo zdobyli miasto dopiero w początkach XI w., kiedy cesarzowi Bazylemu II udało się podbić całą Bułgarię. Zmieniona wówczas została także

nazwa miasta, na *Triadica*, co po grecku znaczy ‘pośród gór’. Po wyzwoleniu kraju z niewoli bizantyjskiej miasto nosiło już współczesną nazwę – Sofia. Uważa się, że wywodzi się ona od starożytnej bazyliki św. Zofii stojącej w centrum miasta, obok monumentalnej świątyni Aleksandra Newskiego. W okresie istnienia drugiego państwa bułgarskiego Sofia stała się dużym centrum rzemiosła i handlu, szybko rozrastała się dzięki budowanym licznie domom prywatnym i świątyniom.

Kiedy w 1382 r. miasto dostało się we władanie Turków, dość szybko zmienił się jego charakter – świątynie chrześcijańskie pozbawione opieki państwa niszczyły i popadały w ruinę, Turcy natomiast budowali meczety, łaźnie, budynki administracyjne i obiekty handlowe we wschodnim stylu. Dzięki temu, że miasto leżało na skrzyżowaniu ważnych szlaków, już w XVII w. było największym targowiskiem na całym Półwyspie Bałkańskim. W XIX w. do Sofii dotarła pierwsza linia kolejowa, która była bocznym odcinkiem słynnej trasy Orient Expressu. Z czasów panowania tureckiego nie pozostało w mieście wiele zabytków. Najciekawszymi są bez wątpienia znajdujący się w centrum miasta meczet, funkcjonujący do dzisiaj, wraz z wysokim minaretem oraz sąsiadujące z nim łaźnie tureckie.

Miasto zostało wyzwolone przez wojska rosyjskie na początku 1878 r., a już wiosną następnego roku, zgodnie z decyzjami, które zapadły w Tyrnowie, Sofię ogłoszono stolicą Księstwa Bułgarii. Zapoczątkowało to kolejną fazę szybkiego rozwoju miasta i prawdziwą eksplozję demograficzną – w ciągu kilkunastu lat liczba mieszkańców zwiększa się dziesięciokrotnie. Zmieniło się również oblicze Sofii – z dawnego, przesiąkniętego Orientem miasteczka przekształciło się w dużą metropolię o zabudowie przypominającej miasta zachodnie.

Kup książkę

Poleć książkę

Sofię intensywnie modernizowano w okresie międzywojennym, za czasów cara Borysa III, kiedy to w centrum wzniesiono wiele kamienic budowanych zgodnie z nowoczesnymi tendencjami w architekturze.

Z czasów rządów komunistycznych pozostały w centrum monumentalne, choć niekoniecznie piękne budowle: gmach, w których mieści się hotel Sheraton wraz z Pałacem Prezydenckim, ogromny dom towarowy stojący po sąsiedzku, tzw. CUM (Centralen uniwersalen magazin) oraz kilka innych. Mimo to centrum, wciąż unowocześniane i rozbudowywane, jest niewątpliwie bardzo atrakcyjne. Szerokie ulice dają poczucie przestrzeni, a w licznych parkach i terenach zielonych łatwo znaleźć wytchnienie od wielkomiejskiego hałasu.

Warto zobaczyć

Ulica Maria Luiza

Spod dworca kolejowego bądź autobusowego do centrum dotrzemy, idąc ulicą Maria Luiza, wzdłuż torów tramwajowych. Jest to przede wszystkim ulica handlowa, dlatego też znajdziemy tu głównie sklepy, a także banki i kantory. Po ok. 10 min dotrzemy do niewielkiego placu. Po lewej stronie widać największy czynny meczet sofijski, **Bania baszy Dżamija**, wraz z minaretem (wejście od ul. Maria Luiza, obok przystanku tramwajowego; 2 lw). Zbudowano go w 1576 r. Po drugiej stronie, niemal na wprost meczetu, znajduje się niedawno odrestaurowany budynek **hali targowej** (1911) z zegarem na fasadzie. Wewnątrz urządzono coś w rodzaju supermarketu – można tu zrobić zakupy, zaopatrzyć się w pamiątki, a także coś zjeść.

Zaraz za halą targową znajduje się **synagoga** (1909). Uznawana jest za trzecią pod względem wielkości w Europie. W pobliżu widać kościół katolicki (w podwórzu jednej z kamienic, na przecznicy od ul. Pirotskiej).

Zaraz za budynkiem meczetu Bania baszy Dżamija stoi ogromny dom towarowy, tzw. CUM (Centralen uniwersalen magazin). Tuż obok znajduje się budynek **łaźni miejskich** (1913), który obecnie jest siedzibą **Muzeum Miejskiego** (📍 wt–nd. 10.00–18.00). Część eksponatów związanych z dziejami bułgarskiej stolicy przeniesiono tutaj z Muzeum Archeologicznego i umieszczono w pięknie odrestaurowanym wnętrzu łaźni.

Za budynkiem łaźni, przy ulicy Iskyr i Serdika, widoczne są fragmenty rzymskich murów obronnych i wieży.

Bulwar Witosza

Jedną z głównych ulic Sofii jest bulwar Witosza, który biegnie od cerkwi św. Niedzieli w kierunku ogromnego **Narodowego Pałacu Kultury**. To miejsce, gdzie odbywa się wiele stołecznych festiwali, przeglądów filmowych, koncertów itp. W podziemiu przed wejściem do pałacu jest niewielki pasaż handlowy z kilkoma sklepami i punktami gastronomicznymi.

Reprezentacyjnym budynkiem stolicy Bułgarii jest gmach **Pałacu Prezydenckiego** i połączonego z nim hotelu Sheraton. Wejście do Pałacu Prezydenckiego strzeżone jest przez wartowników w tradycyjnych mundurach: czerwonych z białymi wypustkami. Codziennie w południe gromadzą się tu grupki turystów, którzy obserwują i fotografują zmianę warty. Nieopodal, w przejściu podziemnym (wejście tuż obok Pałacu Prezydenckiego) widać **pozostałości rzymskich budowli** pochodzących jeszcze się z czasów Konstantyna Wielkiego, kiedy to powstała również cerkiew św. Jerzego.

Galerie sztuki

Miłośnicy sztuki współczesnej powinni wybrać się do **Miejskiej Galerii Artystycznej**, która się mieści przy ulicy Gurko 1 (ulica równoległa do ul. Car Oswoboditeľ,

Kup książkę

Poleć książkę

w centrum miasta; 🕒 codz. oprócz pn. 10.00–19.00, wstęp wolny), oraz do **Galerii Sztuki Zagranicznej** (🕒 śr.–pn. 11.00–18.30; dorośli 6 lw, uczniowie i studenci 3 lw) mieszczącej się obok cerkwi Aleksandra Newskiego. Gromadzi ona dzieła artystów całego świata, od antyku do współczesności. Są tu obrazy m.in. Pabla Picassa, Salvadora Dalego, Eugène'a Delacroix, Van Dycka i innych.

Parki

W mieście istnieje także kilka bardzo przyjemnych parków. Do najciekawszych należą **Park Borisova** (Borisova Gradina), który znajduje się naprzeciwko głównego gmachu Uniwersytetu Sofijskiego, **Park Miejski** (Grabska Gradina) oraz oddalony o 11 km od centrum i znajdujący się przy obwodnicy miasta **Park Vrana**. W **Parku Vrana** oprócz rozległych terenów zielonych, urokliwego jeziora i ogródka skalnego znajduje się także kompleks pałacowy. Do parku można dojechać metrem (stacja Inter Expo Center) oraz autobusami 5, 6 i 7.

Cerkiew św. Petki Samardzijskiej

Stojąc przed wejściem do domu towarowego CUM, można zobaczyć dach starej, średnio-wiecznej cerkwi z końca XIV w. (wstęp bezpłatny). Wejście do niej znajduje się w przejściu podziemnym, które jest połączone z wejściem do stacji metra. Wewnątrz niewielkiej kamiennej cerkwi panuje cisza i spokój, nie dociera tu zgiełk wielkiego miasta. Najprawdopodobniej został w niej pochowany Wasyl Lewski – twórca i organizator siatki powstańczej, która przygotowywała ogólnonarodowy zryw przeciw Turkom. Cerkiew św. Petki Samardzijskiej otaczają ze wszystkich stron liczne sklepiki z pamiątkami.

Cerkiew św. Niedzieli

Obok hotelu Sheraton, na obszernym placu, znajduje się cerkiew św. Niedzieli. Świątynię

zbudowano w 1751 r. Podczas nabożeństwa w 1925 r. miał tu miejsce zamach na cara Borysa III. Zginęło ponad 120 osób, w tym wielu członków gabinetu rządzącego. Cerkiew zrekonstruowano w latach 20. XX w. Wewnątrz świątyni, z lewej strony głównego wejścia, znajdują się drzwi prowadzące do niewielkiej wystawy, obok której mieści się także mały sklepik z pamiątkami. Nabyć tu można m.in. ikony. W cerkwi są przechowywane relikwie serbskiego króla Sfetana Urosza II Milutina, który panował w latach 1282–1321.

Cerkiewne Muzeum Historyczno-Archeologiczne

Muzeum mieści się w stojącym obok świątyni budynku Akademii Teologicznej (pl. św. Niedzieli 19; 🕒 pn.–pt. 9.00–17.30; 5 lw). Na ekspozycję składa się interesujący zbiór ikon, m.in. artystów szkoły samokowskiej oraz triawneńskiej, a oprócz tego wiele przedmiotów związanych z liturgią cerkiewną, w tym szaty, misternie rzeźbione krzyże itp. Wśród zbiorów są takie ciekawostki, jak np. trójwymiarowa, wykonana z masy perłowej XIX-wieczna ikona przedstawiająca Ostatnią Wieczerzę.

Cerkiew św. Jerzego

Przy ulicy Car Oswoboditel (Cara Wyzwolicieľa, duża ulica prostopadła do ul. Maria Luiza) znajduje się reprezentacyjny gmach hotelu Sheraton i połączonego z nim Pałacu Prezydenckiego. Na dziedzińcu budynku zobaczymy starą rzymską **cerkiew św. Jerzego** (🕒 latem codz. 10.00–18.00, zimą wt.–nd. 10.00–17.00; wstęp wolny). Zbudowano ją w IV w. n.e. Jest to najstarszy budynek w Sofii. W XVI w. Turcy zmienili cerkiew w meczet, wszystkie freski wewnątrz pokryli wapnem, dzięki czemu dość dobrze zachowały się do dzisiaj. Najstarsza część tych unikatowych malowideł

Kup książkę

Poleć książkę

pochodzi z X w. Wyobraża szesnastu starotestamentowych proroków. Kopułę zwieńczającą cerkiew wzniesiono w XIV w. Pokrywając ją freski przedstawiają postać Chrystusa Pantokratora w otoczeniu czterech aniołów. Z cerkwią sąsiadują ruiny rzymskiego miasta. Pozostałości starożytnych budowli mocno kontrastują z otaczającymi je szarymi ścianami zbudowanego w XX w. Pałacu Prezydenckiego.

Narodowe Muzeum Archeologiczne

Wejście do muzeum znajduje się niemal na wprost wejścia do Pałacu Prezydenckiego, w budynku dawnego meczetu (tur. Büyük Cami, tj. Duży Meczet), który wzniesiono w 1474 r. (ul. Syborna 2; 🕒 V–X codz. 10.00–18.00, XI–IV wt.–nd. 10.00–17.00; dorośli 10 lw, uczniowie i studenci 2 lw, wstęp bezpłatny w każdą ostatnią niedzielę miesiąca, zniżki dla grup zorganizowanych – powyżej 20 osób – oraz rodziców z dziećmi poniżej 16. roku życia; 📞 +359 2 9982406; 🌐 www.naim.bg). Zgromadzone są w nim eksponaty

związane z tracką, grecką i rzymską przeszłością miasta.

Pałac Księcia Aleksandra Battenberga

Przy dużym placu Księcia Aleksandra Battenberga stoi pałac pierwszego władcy wyzwolonej Bułgarii. Sam budynek został wzniesiony jako *konak* (duży, reprezentacyjny budynek w stylu osmańskim) w 1873 r., jeszcze za panowania tureckiego. W okresie rządów księcia Battenberga zmieniono wyposażenie budynku i przebudowano jego elewację, dostosowując całość do europejskich gustów panującego. Dziś w pałacu mieści się Narodowa Galeria Artystyczna oraz Muzeum Etnograficzne.

Narodowa Galeria Artystyczna

(🕒 codz. oprócz pn. 10.00–18.00; dorośli 6 lw, uczniowie, studenci, renciści i emeryci 3 lw; 🌐 www.nationalartgallerybg.org) prezentuje przede wszystkim malarstwo i rzeźbę. W zbiorach ma ogromną kolekcję dzieł najwybitniejszych bułgarskich klasyków. Najstarsze pochodzą z XVIII w.

Sobór św. Aleksandra Newskiego

Kup książkę

Poleć książkę

Muzeum Etnograficzne (📍 codz. oprócz pn. 9.00–18.00 latem, 9.00–17.00 zimą; dorośli 6 lw, uczniowie i studenci 3 lw) ekspozycyjny jest bogaty zbiór strojów ludowych, ręcznie wykonywanych przedmiotów codziennego użytku, narzędzi, ozdób, tkanin i haftów. Znajdują się w nim również maski i stroje ludowe używane podczas świąt i obrzędów. W obszernym sklepie z pamiątkami można kupić widokówki, albumy, ikony, kasety i płyty kompaktowe z muzyką ludową, tkaniny i rzeźby, a także instrumenty muzyczne.

Teatr im. Iwana Wazowa

Niegdyś na wprost pałacu Battenberga znajdowało się mauzoleum Georgiego Dimitrowa, które po zmianie ustroju zostało wysadzane w powietrze, a na jego miejscu urządzono ładny park. Tuż przy parku, w pewnej odległości od pałacu, znajduje się teatr im. Iwana Wazowa, który wraz z soborem Aleksandra Newskiego pretenduje do miana symbolu miasta. Budynek teatru został wzniesiony w stylu niemieckiego klasycyzmu z wieloma elementami secesyjnymi w latach 1904–07. Podtrzymywany przez kolumny fronton zdobią postacie mitologiczne.

Muzeum Przyrodnicze

Muzeum mieści się przy ul. Car Oswoboditeł 1 (📍 codz. 10.00–18.00; dorośli 4 lw, studenci 2 lw, dzieci do 18. roku życia 1 lw, emeryci 2 lw, osoby niepełnosprawne 1 lw), w którym ekspozycyjny jest m.in. ogromny zbiór spreparowanych roślin i zwierząt. Ekspozycje podzielone są na trzy podstawowe działy: botaniczny, zoologiczny i geologiczny, w którym prezentowana jest bogata kolekcja minerałów.

Cerkiew św. Mikołaja

Również przy ul. Car Oswoboditeł znajduje się piękna rosyjska cerkiew św. Mikołaja

(sw. Mikołaj). Została zbudowana w latach 1912–14 przez rosyjskich emigrantów. Jej wysoka, połączona wieżyczka widoczna jest już z daleka. Wnętrze olśniewa bogactwami zdobieniami oraz ikonami, pośród których znajduje się także kopia ikony św. Mikołaja Cudotwórcy z Ławry Kijowsko-Pieczerskiej. Obok cerkwi mieści się niewielka krypta. Tutaj wierni zostawiają zapisane na karteczkach prośby do św. Mikołaja.

Pomnik Cara Aleksandra II Wyzwolicieľa

Idąc ul. Car Oswoboditeł dojdziemy do dużego placu, na którym stoi konny pomnik rosyjskiego cara Aleksandra II Wyzwolicieľa. W Polsce car ten znany jest jako bezwzględny pacyfikator powstania styczniowego. Ale to właśnie za jego panowania wybuchła wojna rosyjsko-turecka 1877–78, która przyniosła Bułgarom wolność – trudno się więc dziwić, że postawili mu oni pomnik. I tylko zawilościami polityki światowej wyjaśnić można to, że ten sam car jeden słowiański naród skazuje na wynarodowienie, wymazując z map nawet nazwę ich kraju, inny zaś naród wspiera, ofiarowując mu wolność i pozując na obrońcę uciemiężonych przez Turcję prawosławnych chrześcijan.

Naprzeciwko pomnika stoi **budynek bułgarskiego parlamentu**. Wzniesiono go w 1884 r. Widnieje na nim dewiza, która umieszczona jest też na herbie Bułgarii: „Jedność daje siłę”.

Sobór św. Aleksandra Newskiego

Jedną z największych atrakcji stolicy jest niewątpliwie piękny i ogromny **sobór św. Aleksandra Newskiego** (📍 codz. 7.00–17.30; wstęp bezpłatny). Budowę według projektu rosyjskiego architekta Pomerancewa ukończono w 1912 r. Świątynię wzniesiono dla uczczenia setek tysięcy rosyjskich

Kup książkę

Poleć książkę

żołnierzy poległych w czasie wojny rosyjsko-tureckiej zakończonej wyzwoleniem Bułgarii spod panowania sułtana. Patrorem soboru jest ruski książę, władca Nowogrodu, który obronił kraj przed najazdami obcych wojsk (w 1240 r. pokonał Szwedów nad Newą – stąd jego przydomek). Sobór św. Aleksandra Newskiego jest główną świątynią patriarszą Autokefalicznego Bułgarskiego Kościoła Prawosławnego – to tu podczas świąt prawosławnych odbywają się nabożeństwa sprawowane przez najwyższych dostojników bułgarskiej cerkwi. Sobór zbudowany został z ogromnym rozmachem (i rzeczywiście robi duże wrażenie). Każdego, kto po raz pierwszy wchodzi w progi tej prawosławnej świątyni, zdumiewa fakt, że ściany cerkwi całkowicie wypełniają malowidła przedstawiające sceny zaczerpnięte z Pisma Świętego. Ołtarz oraz tron patriarchy zostały wykonane z barwnego marmuru włoskiego, kopuła zaś pokryta jest złożoną blachą.

Obok głównego wejścia do soboru znajduje się zejście do **krypty** (📍 codz. oprócz pn. 10.00–18.00; dorośli 6 lw, studenci 3 lw), gdzie zwiedzającym udostępniono ogromną kolekcję wspaniałych bułgarskich ikon oraz fresków z różnych epok – od najstarszych, średniowiecznych, po ikony malowane przez najwybitniejszych twórców okresu odrodzenia narodowego. W kryptcie mieści się także sklep, w którym można kupić pamiątki oraz kopie najbardziej znanych ikon bułgarskich.

Bazylika św. Zofii

Niepozorna cerkiew, która dała miastu jego dzisiejszą nazwę, stoi nieopodal soboru Aleksandra Newskiego. Starożytna bazylika św. Zofii jest datowana (na IV-VI w.). Za panowania tureckiego w XIX w. została na krótko zamieniona w meczet, obok którego dobudowano nawet minaret, jednak po

wyzwoleniu kraju bazylika znów została poświęcona, minaret zaś zburzono. Niestety dużą część fresków cerkiewnych zniszczono, szczęśliwie jednak zachowały się cenne, piękne ikony. Obok cerkwi widać grób ojca literatury bułgarskiej, Iwana Wazowa, w niewielkim parku przed wejściem stoi zaś jego pomnik.

W 2013 r. zostały udostępnione dla turystów **podziemia bazyliki św. Zofii** (📍 codz. 10.00–17.00; dorośli 6 lw, studenci 2 lw), w których znajduje się ekspozycja poświęcona historii głównego cmentarza antycznej Serdyki oraz pozostałości zabudowań znalezionych pod murami cerkwi.

Ulica, która znajduje się na wprost wejścia do cerkwi św. Aleksandra Newskiego i obok bazyliki św. Zofii, okupowana jest przez sofijskich kolekcjonerów. Można tu znaleźć zarówno stare, przedwojenne pocztówki, monety i banknoty, jak i elementy mundurów armii sowieckiej. Tutaj także mieści się swoista galeria malarstwa pod gołym niebem – wystawcami są miejscowi artyści. Można się tu przechadzać całymi godzinami, przeglądając kolekcje muszli, kart do gry i kart telefonicznych, kindzłów, noży i szczyrzyków, archaicznych zegarków, odznaczeń Armii Czerwonej i bułgarskiej, a także podziwiać kunszt tutejszych artystów malarzy.

Uniwersytet im. Klimenta Ochrydzkiego

Budynek sofijskiego uniwersytetu znajduje się przy bardzo ruchliwym skrzyżowaniu ul. Wasił Lewski i ul. Carigradsko szose. To najstarsza wyższa uczelnia w kraju – została założona w 1888 r. Sam budynek wzniesiono w latach 20. XX w., jego budowę sfinansowali bracia Ewłogi i Christo Georgiew. Posągi fundatorów zdobią główne wejście gmachu uniwersytetu. Obok budynku widać gmach Biblioteki Narodowej, przed

Kup książkę

Poleć książkę

Lubisz podróżować samodzielnie? Chciałbyś poznać historię, kulturę i przyrodnicze atrakcje odwiedzanych krajów, regionów i miast? Seria **Bezdroża Classic** powstała z myślą o Tobie! Ten przewodnik pomoże Ci zaplanować wyjazd, stanie się Twoim wiernym towarzyszem podróży i zapewni pasjonującą lekturę także po powrocie!

W przewodniku:

- niezbędne informacje praktyczne i krajoznawcze
- szczegółowe opisy regionów, miejscowości, zabytków i obiektów przyrodniczych
- kalendarium wydarzeń kulturalnych
- liczne ciekawostki
- przydatny słowniczek

41 map i planów

42 propozycje tras górskich

11 propozycji tras rowerowych

10 propozycji tras samochodowych

zobacz koniecznie

niezbędnik turysty

przejrzysty układ

mapy z oznaczeniem
atrakcji

polonika

Nr katalogowy: 25885

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

📍 <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
📍 <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
📍 <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-283-0185-6

9 788328 301856 >

Cena 44,90 zł

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>